

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИИ

2017 сыл
Ыам ыйын
30 күнэ
Оптунорунньук
№ 48 (10600)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммит

Нам улуунун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҔЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтэһиннэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ икки ойуур баһаара бэлиэтэммит. Ол курдук, ыам ыйын 24 күнүгэр Искра нэһилиэгиттэн 12 километр тэйиччи Хамаҕатта сиригэр, Кэҥкэмэ үрэх үрдүгэр, экологической «ЭХО» лаабыр территориятыгар спутниковой сибээһинэн термоточка көстүбүт.

Манна бастакы күнүгэ 90-ча, иккис күн 100-кэ киһи үлэлээннэр ойуур уотун умулларбыттар. Уопсайа 100 га иэннээх сир умайбыт, онтон 20 га ойуур, 80 га ходуһа.

Аны ыам ыйын 27 күнүгэр Кэҥкэмэ үрэхтэ туоруур таас муоста ханас өтүгүнэ ойуура умайбыт. Баһаары тустаах тэрилтэ үлэһиттэрэ сарсынныгыгар умулларбыттар. Уопсайа 4 га сир умайбыт.

Бу биир ый иһигэр, ыам ыйын 7 чыһылыатыттан улууспутугар номнуо 9 ойуур баһаара бэлиэтэммит. Бары кэриэтэ ойуур баһаардара дьон сэрэҕэ суохтарыттан тахсыбыттара бэлиэтэнэр.

Тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар улуус баһылыгын солбуйааччы Е.Е. Гоголев иһитиннэрбитинэн, улууска 4 315 ынах баарыттан билигин туругунан 3 120 ынах төрөөбүт.

Ыһы үлэтигэр 35 гектарга сүөһү аһылыга, 130 гектарга тупраахтаах ыспыттар, 12 гектарга оҕуруот аһа уонна 10 гектарга хортуска олордубуттар.

Искра нэһилиэгэр саҥа үүт тутар, арыс онгорор сыах үлэҕэ кирибит.

Ыам ыйын 27 күнүгэр улуус киинигэр тыа хаһаайыстыбатын дьаарбанката буолан ааста. Нэһилиэк дьонун сэрэҕэ араас ааны, чоосулары, куурусалары хамаҕаты атыыластылар. Дьаарбанката 5 нэһиликтэн кэлэн кыттытын ыллылар.

Нэһиликтэр икки ардыларыгар куонкурус биллэриллибитинэн 1 миэстэҕэ — Хатын Арыы, 2 миэстэҕэ — Ленскэй, 3 миэстэҕэ — Хамаҕатта нэһиликтэрэ табыстылар.

Ааспыт нэдиэлэҕэ «Олонго ассоциацията» өрөспүүбүлүкэтэҕи общественнай тэрилтэ салайааччыта Ф.В. Габышева, ассоциация ыраабыллыаһын чилиэннэрэ көһө сылдьар мунһах тэрийдилэр.

Улууска олонго салаатыгар ытыллар үлэлэр ис хоһоонунан улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы И.И. Сивцева киэн иһитиннэри онордо. Мунһах түмүгүнэн инникитин ытыллар үлэлэр былааннарын торумнаатылар. Былларын курдук 2019 с. Нам улуунугар Олонго ыһаҕа ытыллыа.

Доруобуйа харыстабылын үлэһиттэрэ, нэһилиэк баһылыктара кыттылаах онкология ырыгытын утары кэпсэтиигэ мунһах буолбут.

Нам улуунугар бастакынан хаан эргирин, икки миэстэҕэ араас биричиинэ уонна үсүһүнэн онокологиянан ыалдьан өлүү өлбүгэ бэлиэтэнэр эбит. Оттон өрөспүүбүлүкэҕэ онкология иккис миэстэҕэ турар.

Бэлиэтэнэ С. АРГУНОВ

Сагарбат буолуохха сагаммат!

ПААРКАНЫ ХАҔААЙЫНА ХАҔАН ЫЛСЫАҔАЙ?

Быйыл М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар анаммыт үбүлүйдээх ыһах улуус киинигэр Намга ытылларын бары билэбит. Чаҕылхай Махсыым үрдүк аатын ааттаан бэлиэ, дьонун ыһах түһүлгэтигэр ыраактан-чугастан ыгырылаах ыалдьыттар, дьон-сэргэ тоҕуоруһа мустуоҕа. Онуоха диэри биир эр ый кэм хаалла. Саргылаах ыһахпыт түһүлгэтэ төһө мааны көстүлүөтү? Анаан-минээн, өрө тутан ыгырар бастын ыалдьыттарытыгар тугу көрдөрбүтү?

Бу ыйытыгылар соторутааҕыта пааркаҕа тахса сылдьыбыт түмүгү күүрэйэн кэллилэр. Оҕо эрдэххэ, паарка киэн-куон, мааны да этэ. Билигин онон-манан ото-маһа кэрдиллэн аччаан, кыраан тутасыйбыт көрүнгээх. Аҕыйах сылтан бэт-түч паарка киин түһүлгэтигэр

көрөөччүлэргэ анаан сана трибуна тутуллубута. Ыһах кэнсиэрин кэмигэр кыттааччылар кирэ-тахса таҥастарын уларытталларыгар анаммыт курдук, ураһаларынан сагардыллыбыта. Бу курдук, тугу да кэпсээбэт, көрдөрбөт, абына-табына тутулар биир-икки сиргэ баар буолбуттара.

Сэргэ түһүлгэтэ олус да айгыраабыт. Манна уончаҕа тийибэт сэргэ соҕотохсуйан, хараан-бороорон тураахтыыллар. Бу хаһаанньыта эр бэлиэ күнүгэ дьылга, үрдүк үбүлүйдүргэ анаан туруоруллубут ытык сэргэлэр эбээт... Онтон бирдэстэрэ төрдүттэн эмэбирэн суулан сытара олус куһаҥан көстүүнү биэрэр. Күөх театрбыт суох буолбут. Ол оннугар паарка түгүбэр, сыһаҕа майгылыыр тутуулаах, ойбоһугар ураһа омонноох сиргэ «театры» олохтообуттар.

Ураһалар туһунан туспа

кэпсэтии. Улуус нэһиликтэрэ, бириддилен тэрилтэлэрэ кэлэн түһүлгэлээн түһэр сирдэригэр 20 ураһа кэчигирээбит. Бу биридди бэйэлэрэ 100 тыһ. солк. суулаах тутуулар үгүстэрэ «кирэн тахсар», арыгылыыр, уот оттон «аһыыр-сиир» сиргэ кубулуйбуттара хомолтолоох.

Арыгы, пиибэ бытыылкатынан, табах, бөһпүрүөскэ тобонунан ыһыллыбыттарын көрөн киһи сонньуйар. Ураһалар тутуллубуттара хас да сыл буолла эрээри, сыл ахсын бу сүөргү көстүү хатылана турар. Ол туһары харыстаммат, көрүлүбэт.

Хаһаайыттар диэн аатырар, түһүлгэлээн түһэр дьон даҕаны көрүө-истиэ эбиттэр... Сыл аайы бэйэлэрэ ыраастыылара дуу, хаһаайын, киин нэһилиэк, бирикээһинэн волонтердар диэн аатырар оҕолорго ыраастаталара дуу? Онон киһи хараҕар бырабыллар сонун, сэргэх, ураты

ыһах тутууга биһиги паарка-бытын тумнубут.

Ыһах ыһар сир туспа, анал буолуохтаах. Билигин үгүс улуустарга, нэһиликтэргэ ол баар буолла. Ыһахтыыр сирдэрэ сыл аайы сагардыллан, тупсарыллан иһэрэ, онно анаан үп-харчы көрүлүбэр үчүгэй кэскиллээх ыһыы. Оттон биһиэхэ? Ленскэй нэһилиэк баһылыгын солбуйааччы П.И. Владимировка уонна Нам улуунун дьаһалтатын тутуутун управлениетын салайааччыта Н.И. Тарабукинга ыһытылаах тахса сырыттым. Онуоха салайааччылар «биллэ илик, быһаарыла сылдьар» диэн дьуһурунай тылларынан ыһыта-орута эппиэттэтилэр.

Быһата, харчы боппуруоһа быһаарыллыбакка, үбүлүйдээх ыһах түһүлгэтин оноруу, сагардыы, тутуу хойутаан эрэр. Ленскэй нэһилиэк, паарка хаһаайынын быһытынан, улуус тутуутун управлениетыгар аҕыйах саҥа тутуулар былааннарын биэрбит. Онуоха, ити эппитим курдук, үбүлүйдүнэ кыайтарбакка тардыллыбыт. Онон, Ленскэй нэһилиэк дьаһалтатын сыарҕата эмиэ бытаарбыт дииргэ тийибит...

Бастаан оҕоһулларыгар пааркабыт селиэннэһэттэн тэйиччи этэ. Билигин селиэннэ кэнээн, паарканы ыал дьилэрэ тулалыыр. Дьон-сэргэ, ыһах эрэ күн буолбакка, саас, сайын, күһүн пааркаҕа элбэхтик сылдьар буолла. Онон паарка хаһаанньытааҕар да, харыстабылаах хаһаайынынны сыһыанна, көрүүгө-харайыыга наадылар.

Лена НОГОВИЦЫНА

Чөл олох — олохпут түһэ

Ыам ыйын 25 күнүгэр Нам селиэннэтин Доҕордоһуу болуоссатыгар дьиз кэргэн декадатын иһинэн улуустааҕы «Чөл олох» фестивала тэрээһиннээхтик буолан ааста. Фестивалы «Намский район за трезвый образ жизни» УоТ, улуустааҕы дьахтар, аҕалар сэбиэттэрэ, улуустааҕы дьиз кэргэн уонна ыччат политикатын управлениета, «Ылдьаа ыччаттара» ОуОХ тэрийэн ыттылар.

Бу күн бэрт үгүс интэриэһинэй күрэхтэр ытылыннылар.

Бастаан, ыалдьыттар, Намнааҕы оҕону реабилитациялыыр киин иитиллээччилэрэ «Посади дерево» акция чэрчитинэн болуоссакка, айан суолун угаттүгүр саҥа аһыллыбыт чөл олох, суол ханас өттүгэр дьиз кэргэн аллеяларыгар мас тийэн аҕалан олортулар. Салгыы В. И. Ленин пааматынньыгын кэннигэр пионерия 95, экология сылын бузина, черемуха мастар кэккэлэтилэр. Улуус дьахталларын сэбиэтэ эбии үбүлээн, черемуха мас атыылаһыттар. 45 акация үнүгэһин дьахтар сэбиэтин чилиэнэ М.Н. Аманатова спонсордаабыт. Күн-дьыл туран биэрдэһинэ, сибэккилэри анал

ЧӨП ОЛОХ АППЕЯТА АҔЫЛЫННА

иһиттэргэ олордуктара. Мастары оҕо приютун иитиллээччилэрэ көрүөхтэрэ-истиэхтэрэ, бүүбөйдүөхтэрэ.

Бу күн эрдэ биллэриллибит улуустааҕы «Классы, свободные от курения» акция түмүктэннэ. Уопсайа 8 оскуолаттан биир да оҕо табахтаабат 67 кылааһа кы-

тынна. Акция кыайылаахтара оскуоланы бүтэриэхтэригэр диэри табахтаабакка, чөл олоҕу тутуһарга дьулуһуохтаахтар. Улуустааҕы гимназия, Нам 1-кы №2-дээх, Арбын, Затон, Үөдэй, Хатын Арыы, Бөтүг орто оскуолаларын директору иитэр үлэҕэ солбуйааччылар үөрэх управ-

лениетын махтал суругунан бэлиэтэннилэр.

Бириддилен бастыыр иһин «Dance for life» батлга элбэх оҕо көхтөөхтүк кытынна. 1 м. ылбыт Намнааҕы пед. колледж 3-с куурсун студентката Маша Ефремова 3 тыһ. солк., 2 м. ылбыт Хатын Арыы оскуолатын 9-с кылааһын үөрэнээччитэ Сивцев Сеня 2 тыһ. солк., 3 м. тахсыбыт Намнааҕы пед. колледж 1-кы куурсун студена Осипов Күндүмэн 1 тыһ. солк. харчынан наҕараадаланнылар. Бары кыттааччылар биһирэбил бириис туттулар.

Ыччат дьыалатын уонна дьиз кэргэн политикатын управлениетын специалиһа Ю.П. Жергина салайан ыһыт «Обменяй сигарету на конфету» акцияҕа кыттааччылар икки пачка сигаретаны уонна 35 сото табаҕы кэмпиэккэ атастастылар.

Асфальтка уруһуй күрээбэр 28 оҕо кытынна. Кыайылаахтарынан Бөтүг орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ Неонова Яна, Христофорова Нина ааттанылар.

Тэрээһингэ элбэх оҕо, ыччат кытынна, сырдыкка, кэрэҕэ тардыста.

Анастасия КОРЯКИНА

Үөрэҕиринэй эйгэтигэр

Нам уллуһун үөрэҕин уп-равлениетын иитэр үлэҕэ уонна эбии үөрэхтээһингэ сүрүннүүр специалиһа Сергеева Аида Дми-триевна иһитиннэриитинэн, бы-ыл сайын 25 күнүскү лааһырга: 2 доруобуйаны чэбдигирдэр, 2 тө-гүрүк сууккалаах, 5 палаточнай, уопсайа 34 лааһырга 1621 оҕо ха-быллан сынньанна.

Мань таһынан, Сочитааҕы «Юбилейнай» лааһырга 25, Дьо-куускайдааҕы «Сосновый бор» лааһырга 72, Саха сирин санатор-най-курортнай лааһырдарыгар 24 миэстэ көрүлүннэ.

Бастакы сезонна күнүскү лааһырдар Затон, Көбөкөн, Мо-дуг, Нам 2-с №-дээх, Нам алын сүһүөх, Партизан, I, II Хомус-таах, ХСФЛ, Хатын Арыы, Ха-тырык, Бөтүг, Түбө, Намнааҕы

Тускар туһан

Саха республикатын Ил Дар-хана уонна правительствота тыа сиригэр олорор, үлэлиир дьон тупсаҕай оҥоһуулаах дьиээнн хааччыллалларыгар улахан бол-жомтолорун уураллар. Аңгардас олоор дьиэ тутуутугар анал-лаах хас да федеральной уон-на республика таһымаах про-граммалар бааллар. Ол иһигэр «Устойчивое развитие сельских территорий на 2014-2017 годы и на период до 2020 года» фе-деральной сыаллаах программа иһинэн «2015 — 2020 сылларга эдэр ыаллары олоор дьиээнн хааччыы», «Бюджетней эйгэ үлэһиттэрин олоор дьиээнн хааччыы», «Эдэр специали-стары олоор дьиээнн хааччы-йы» подпрограммалар үлэһэ-биттэрэ хаһыс да сыла буолла. Сыл ахсын бу хаһысханан тыа сиригэр элбэх дьиэ тутуулан үлэҕэ киһэр. * * *

Бу үлэ тэтиһэ биллэ түргэ-тиэбин, нэһилиэккэ олоор дьон киэн араната программа бала-һаннаһын, бэрээдэгин (ирдэ-биллэрин) уонна ханна, кимиэхэ туруорсан бу өнгөнөн туһаналла-рын сийили билбэттэрэ буолар.

Бу боппуруоһунан дьарык-танар Намнааҕы тыа хаһаайыс-тыбатын управлениетын сүрүн-нүүр специалиһа Софья Инно-кентьевна Тойтонованы кытта кэпсэттибит.

«Тыа сирин дьонун олоор дьиээнн хааччыы программ» биһиги уллуспутугар хайдах үлэлирий?

- «Устойчивое развитие сель-ских территорий на 2014-2017 годы и на период до 2020 года» федеральной сыаллаах про-грамманын биһиги уллуспутугар 2014 сыллаахха 25 киһи (14 эдэр специалист, 11 отут биэс саа-һыттан үөһэ саастаах), 2015 сыллаахха 27 киһи (19 эдэр спе-циалист, 8 отут биэс сааһыттан үөһэ саастаах), 2016 сыллаахха 33 киһи (23 эдэр специалист, 10 отут биэс сааһыттан үөһэ саас-таах), 2017 сыллаахха 38 ки-һи (28 эдэр специалист, 10 отут биэс сааһыттан үөһэ саастаах) туһанна. Көрөрүт курдук, сыл айы көмө ылааччы ахсаана эл-бээн иһэр. 2014 сыллаахха 2053 кв. м. иэnnээх дьиэ үлэҕэ кири-бит буоллаҕына, 2016 сыллаахха 2394 кв. м. буолла. Харчытыннан ылан көрдөххө – 2014 сыллаахха 30749805 солк. суумалаах олоор дьиэ тутуулубут, 2016 сыллаах-ха 47041893 солк. тийдэ. РФ-тан 9315229 солк. харчы көмө кэлби-тэ, 2016 сыллаахха – 20230269 солк. Саха сирин правительствота 2014 сыллаахха 9315229 солк., 2016 сыллаахха 14058308 солк. көмө харчы көрбүтэ. Дьиэ-уот тутуутугар бэриллбит квотаны уллуус баһылыгы солб. Е.Е. Гого-лев председателлээх комиссия алтынныга мустан үлэрбитэ. Бүгүнгү күнгэ 2017 с. квотаны барытын быһааран олоробут.

Уопастыга ханнык ара-ната бу көмөнү (субсидиянан) туһаныан собуй?

- Эдэр специалисттары хаач-чыыы программатынан 35-гэр дьири саастаах ыччат, тыа си-ригэр олоор бюджет эйгэтин үлэһиттэрэ 35-н үөһэ саастаах

СЫННЪАТАБЫТ, ЧЭБДИГИРДЭБИТ

спортивной, «Түөлбэ» ОК, Нам-нааҕы искусство оскуолаларын баазаларыгар аһыллыахтара. Ленскэй нэһилиэк «Фейерверк талантов», РСДЮСШ «Чемпионы» лааһырдары үлэлиэтихтэрэ. Оҕо доруобуйатын «Лингва», «Эрэл» лааһырдар чэбдигир-диэхтэрэ. «Кэнкэмэ», Модукка «Саһарҕа» лааһырдар палаточ-най көрүнүнэн аһыллыахтара. Улуус үрдүнэн 1005 оҕо сын-ньанна.

2-ис сезонна күнүскү лаа-һырдар Үөдэй, Салбаг, ГУССО «НСРЦН», НАМ 1-кы №-дээх оскуолаларыгар үлэлиэхтэрэ. Намнааҕы ДЮСШ «Эрэл» лааһыры чэбдигирдэр сыаллаах

аһыаҕа. Палаточнай лааһырдар: Хамаҕатта ОО «Кэнкэмэ», «Ле-бедь» аһымал фондата «Ласточ-ка», «Түөлбэ» ОК «Юный пред-приниматель», РСДЮСШ «Көтөр мээчик» үлэлиэхтэрэ. Төгүрүк сууккалаах «Айар кут Голливуд» лааһыр Хатын Арыы оскуолаты-гар, «Ай кут» лааһыр Намнааҕы ПК аһыллыахтара. Улуус үрдү-нэн 471 оҕо сынньаннаҕа.

Үһүс сезонна «Чемпионы», «Эрэл», «Кэнкэмэ», «Саһарҕа», «Көтөр мээчик» лааһырдарга 145 оҕо сынньаннаҕа.

3 сезон устата 1621 оҕо са-йынны сынньалангынан хабыл-лыа.

буолуохтарын сөп. Субсидиянан дьиэ кэргэн эрэ буолбакка, соҕо-тох киһи эмиэ туһаныан сөп.

Балаһыанна сүрүн өрүттэ-рин өссө төгүл сырдатыйан дуо?

- Сүрүн ирдэбил быһыыты-нан, көмө көрдөөччү бас билэр дьиэтэ суох буолуохтаах. Реги-страционной палаататтан бас билэр дьиэтэ суох дьиэ быһыс-ка аҕалар. Бастатан туран, тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар үлэлиэхтээх. Социальной эйгэ үлэһиттэрэ эмиэ ыаллар. Анал комиссия «Типовое положение о предоставлении социальных выплат на строительство (при-обретение) жилья гражданам РФ, проживающим в сельской местности, в том числе моло-дым семьям и молодым специ-алистам» диин РФ правительс-твотын 16.01.15 с. 17 №-дээх дьаһалыгар олобуран көрөр.

РФ Олоор дьиэ-уот кодекс-ын 51-с ыстатыйатыгар этил-

пуйата, урбаанныттар ОГРН, ЕГРИП-тэн быһыһыска, 2 сыл-лаах дохуотун туһунан справка, урбаанныттар — 2016 сыллаах декларацияларын, тыа хаһа-йыстыбатын министерствотын, бэдэрээччиги кытта дуоҕабар, бэдэрээччиги ОГРН-на, ИИН-на, ЕГРЮЛ-ын быһыһыска, баан реквизиита. Көмө көрдүүр киһи туттар дьиэтин сыанатыттан 30% -нын суокка угуохтаах эбэтэр ситэ тутта илик дьиэлээх буол-лаҕына, хамсаабат баайын-дуо-лун сыаналатан, отчуот уонна бэдэрээччиги кытта ситэ тутул-лубатах дьиэни тутуу-туттары тыһунан акт аҕалар. Уһаайбаны анаһын туһунан олохтоох дьа-һалта баһылыгы дьаһала эбэтэр сир учаастагы арендаһаһын дуоҕабара ирдэнэр. Учаастагын сирин топосъемкатын, дьиэни тутууга көҕүлүн, квота ылбыт дьон испийһэктэрин, онтон эдэр специалист эбии үөрэҕин дипло-

СУБСИДИЯНАН ТУҺАН

лэринэн, дьиэ туттарааччы билэ-билэ олоор усулуобуйа-тын мөлтөһүт буоллаҕына, 5 эрэ сылынан бу программанын туһаныан сөп.

Саха сиригэр дьиэ кэргэн-гэ тиксэр олоор дьиэ иэnnи социальной норматива баар: соҕотоҕун олоор киһиэхэ 33 кв.м., 2 киһилээх дьиэ кэргэн-гэ — 42 кв.м., 3 киһилээххэ — 54 кв. м., 4 киһилээххэ — 72 кв.м., 5 киһилээххэ — 90 кв.м., 6 киһилээххэ — 108 кв.м.

Тутуулар дьиэ 1 кв.м. сыаната сыла айы тутуу министерствоты-нан хас биридии улустарынан биэргэттиллэр сыана. Холобура: 1 киһ. дьиэ кэргэнгэ — 681813 солк., 2 киһ. — 867762 солк., 3 киһ. — 1115694 солк., 4 киһ. — 1487592 солк., 5 киһ. — 1859490 солк., 6 киһ. — 2231388 солк.

Дьиэ толору хааччыллы-лаах гына оҥоһуллуохтаах. Билиннги ирдэбилинен нэһи-ликкэ квота бэриллбэт, уоча-ракка тураллар.

Социальной төлөбүрү (суб-сидияны) туохха туттар көнү-лэнэрий?

- Тыа сиригэр дьиэни атыы-лаһыга, тутууга эбэтэр ситэри тутууга (пристрой) уонна квартираны өлүүлэһэн тутууга туһаныан сөп.

Көмө көрдөөччү ханнык до-кумуоннары туттарарый?

- Сайабыланына суруйар. Олохтоох дьаһалта комиссията олоор усулуобуйа актатын оно-рор, баһылык учуокка туруоруу туһунан дьаһал таһаарар, дьиэ кэргэн састаабын туһунан справ-ка, дьиэ кэргэн чилиэттэрин хас биридиилэрин паспорттарын, тө-рөөбүтүн, кэргэн буолуу туста-рынан сибидиэтэлиститибэлэрин купопуйалара, үлэтиггэн справ-ка эбэтэр үлэ киһиискэтин купо-

мун, тэрилтэҕэ 5 сыл үлэлирин туһунан дуоҕабар аҕалар.

Бу программаҕа уонна под-программаҕа сыһаннаах нор-мативнай докумуоннары уллуус дьаһалталарыгар, правительс-тво интернет саайтарыгар бу-луохха сөп.

Виктори́я Николаевна уо-на Алексе́й Петро́вич Аммо-совтар, Моду́т нэһилиэтин эдэр ыаллар:

- 2012 сыллаахха ыал буол-буппут. 2014 сыллаахха кыыс оҕолуммуптут. Кэргэним Викто-рия Модут орто агрооскуола-тыгар 2012 сылтан педагог-пси-хологтыыр, мин бэйэм олохтоох дьаһалтаҕа сири туһаныы боп-пуруостарыгар специалиһынан үлэлиибин. «Устойчивое раз-витие сельских территорий на 2014-2017 годы и на период до 2020 года» федеральной сыал-лаах программаҕа 2012 сылтан уочаракка турбуппут. 2015 сыл-га уочарашпыт кэлэн, 8*9 кв. м. иэnnээх дьиэҕэ 4*3 кв. м. эбии туттаммыт, уопсайа 90 кв.м. иэnnээх 1этээстээх буруус мас-тан дьиэ туттарбыппыт. 660 тыһ. солк. харчыны субсидиянан көмө ылбышпыт, 500 тыһ. солк. бэйэ-бит суоптутугар укпуптут. До-кумуон онортторобутугар тыа хаһаайыстыбатын управлени-етын сүрүн зоотехнига Софья Иннокентьевна Тойтонова ыйан-кэрдэн улаханлык көмөлөспүтэ. Дьиэ-уот туттан, олоор ус-луобуйабыт тупсан, үлэбитигэр үөрэ-көтө барабыт. Быһыл кэр-гэним Виктори́я уллуус бастын психолога ааты ылан, республи-катааҕы «Педагог-психолог» кү-рэххэ ситиһилиэхтик кытынна. Бэйэм үлэм таһаарылаах буо-ларыгар санаабын ууран туран үлэлиибин.

Анастасия КОРЯКИНА

Олох эризнэрэ

Аныгы үйэҕэ үлэҕэ-хамнаска, чуолаан хамнас өттүгэр, дьону аһан иһэн албыннан, биетэр «кидайдаан» кэбиһээччилэр элбээтилэр. Бу төрдө-төбөтө хаһан саҕаламмыта билибэт, урут дьалхааннаах 90-с сыллар-га араас пирамидалар уонунан тыһыынча киһини отойкоҕо олордон аасытытара. Кэлин су-ут-сокуон өттүнэн манньыктары уодьуганнааһын күүскэ баран, билигин тыаһа-уһа суох дьо-дус пирамидалар үлэлиллэрэ иһиллэр. Бу сырыыга биһиги кэспээммит ол пирамидаларга тас көрүнүнэн сыһана суох, оттон ис хоһоонунан син биир дьону албыннааһынга тэҥнэ-һэр диэхпитин сөп.

даһаны үбүнэн буоллун, баа-йынан-дуолунан да буоллун ту-гу да тутан ылбат балаһыанна үөскээтэҕинэ, «Акт о невозмож-ности взыскания задолжен-ности» толоруллан, дьыала отой да сабыллыан сөп. Оччоҕуна Ми-хаил Борисов кураанаҕы кууһан

ОТООЙКОҕО ОЛОРДУУ

Инньэ гынан, 2016 сыллаахха Аппааныга Озернай кыбаарталы тутууга бэрт элбэх бэдэрээччиги кыра-улахан үлэһэри үллэс-тэн манна биригээдэнэн уонна бириддиленэн дьону наймылаһан үлэ бөҕө ытыгылыбыта. Ити сыл күһүнүгэр бу кыбаартал үлэтэ үмүрүйэн, хамыһыһыа тутта-рыллан, силигэ ситтэ диин буол-бута. Ол эрэн манна үлэһээн ба-ран хамнастарын күн бүгүнүгэр дьири ылбакка сылдаааччылар бааллар. Олортон биридэстэрэ, Михаил Петрович Борисов ре-дакцияҕа кэлэн манньыгы кэп-сээтэ:

«Ити сыл бэс ыйын 1 күнү-гэр Озернай кыбаарталга кумах, гравий, уу, тротуарнай билиитэ-лэри тизийиңэ «Комфорт» диин Кондратьев Афанасий Афа-насьевич директордаах тэрилтэни кытта дуоҕабардаһан үлэһэби-тим. Кэспээти быһыытынан, 120 тыһыынчалаах үлэни онорон, мантан 55 тыһыынчатын хас да чаһынан төлөөбүттэрэ. Онтон ордубут 65 тыһыынчатын күн бүгүнүгэр дьири төлөөбөккө, ууга тааһы бырахпыттыгы сүтэн хаалла.

Эккирэтиһэ сатаан баран, бу ирдэбилни мировой суукка биэрбитим. Ону ахсынны 9 кү-нүгэр мин үгсүүбүн көрөн баран, мировой судья ити ирдир 65 тыһыынчаны уонна 1075 солк. госпошлинаны Кондратьевтан тутарга бирикээс таһаарбыта.

Суут бирикээһэ приставтар-га тийиэн харан хаалла, кинилэр этэллэринэн, Кондратьев Нам-на суох, сураҕа, Чурапчыга баар үһү. Аны ити «Комфорт» диин тэрилтэтэ баар-суох икки арды-нан тэрилтэ эбит, счета кубус-кураанах. Билигин былырын сайынны быһа үлэһэбитим таах халтайга хаалар дьылҕаланна. Манньык түөкүн бэдэрээччигэр-гэ мин эрэ түбэспэтим, ол кур-дук, Афанасий Охлопков уола, Дьячковская уола эмиэ үлэһэн баран хамнастарын ылбакка сылдаалар.

Күн-дьыл аһан иһэр, би-һиги дьыалабыт отой да түмүгэ суох хаалыан сөп диин дыксы-ны эрбим. Дьингэр дуоҕабарым илиибэр баар, суут бирикээһэ приставтарга тийиэ сытар, аны хайдах гынан бу баара-суоҕа билибэт тэрилтэттэн, хайа эрэ уллууска саһа сылдьар дирек-тортан хамнастын ыларбын билэһим. Биһиэхэ, боростуой үлэһит дьонго, суут-сокуон да сыһаан биэрэр курдук. Итин-ник «кидалалартан» үлэһит дьон сэрэниг, угаайылаах кэп-сэтиилэргэ кириэн биэримэн диэхпин баҕарабын.

Суут бирикээһэ ханна ти-ийбитин, туолар-туолбат ту-руктааһын билэс приставтарга тийиэ сырыттым. Бэркэ билэр дьыалаһа эбит. Кырдык, «Комфорт» ХЭТ счёта кураанах, нолуоктарга иэстээх, киһи иэскэ тутан ылар баайа-дуола суох. Кондратьев, сураҕа, Чурапчыга баар үһү, чопчу аадырыһа бил-либэт. Ол чуолкайданнаҕына, иэһи-күүһү тутарга хамнаһы барыаҕа дииллэр. Аны хайдах

хаалар дьылҕаланар.

Дьэ, кырдык кыһылаах суол диэтэҕин. Сайыны быһа үлэһээн баран хамнаһа суох хаалар, суут быһаарытын таһааттаран баран кураанаҕы тутуу — бу сир-майгы өттүнэн ханна даһаны баппат быһыы буол-лар. Маньаха үрдүккэ былааспыт да өттүтэн иэхэй-маахай соку-оннары таһаараннар, эбии буту-уру элбэттилэр. Холобура, эконо-мистар, туттааччы барыта да сиилиир-хоохурҕатар 44 №-дээх Федеральной сокуоннарын ылан көрүөбүт. Манна ханнык эмит объекте тутууга аукцион биллэ-рилиннэҕинэ кыттааччылартан саамай кыра сыананы уурбут кыайан тахсар. Оттон дьин иһи-гэр бырайыактыыр-сметальыр докумуонна толору ыйыллыбыт сыаната стартовай курдук бил-лэриллэр, оччотугар сыананы самнары түһэрэн, кыайыт бэ-дэрээччиги бу объекте тутуутугар үбэ лаппа тийбэтэ өйдөнөр.

Дьэ, ол иһин бэдэрээччиги үксүгэр Кытай матырыһаалла-рын, биетэр туттуулар болдьоо аасыт, босхону кэриэтэ атыы-ланар компонентнары туһанарга күһэллэр. Оччоҕуна эрэ бу объ-екте бүтэрэр, хамыһыһыа тут-тарар кыахтаһар. Манньк бала-һаннаһа хаачыһыа туһунан этэр кэрэҕэй. Биир үксүн ол иһин да буолуо, элбэх түгэннэргэ М. Борисов курдук суббэдэрээччи-тэри «кидайдаан» кэбиһэллэр, кинилэр суоттарыгар баҕардар барыһырыахтара. Бу кэпсири түбэлтэбитигэр «Комфорт» са-лайааччыта А. Кондратьевы итинник санааттан сүтэн хаал-ла, саһа сылдьар диир кыахпыт суох. Баҕар, киһи эмиэ ити кур-дук кыпчыттарылаах бала-һаннаһа кирибит буолуон сөп.

Тус бэйэм санаабар, при-ставтар да этэллэринэн, Михаил Борисов эрдэттэн ыйыталаһан (ол иһигэр приставтартан да буоллун) туох хайдах тэрилтэ-гэ үлэҕэ кэспэтэр сөптөөбүн чу-олкайдаспыта буоллар манньк иэскэ-күүскэ баайыллыбыт, эрэлэ суох бэдэрээччиккэ саа да тэбиитигэр чугаһыа суохтаах этэ. Мань этэн эрдэхтэрэ «спа-сение утопающих» диин. Бүгүн сөбүгэр хамнаска үлэни булар уустуга, сорох өттүнэн тус бэйэ да кэнэ, сэрэҕэ суоҕа бу курдук түбэлтэҕэ тиэртэҕэ.

Оттон «Комфорт» ХЭТ ин-никитин ханнык даһаны куон-курустарга, аукционнарга, тен-дердэргэ кыттар кыаҕа суох, хара испийһэҕкэ киллэриллэн көндөй аата эрэ хаалан сылдьар. Ол ээрэри манньк моһуоннаах «комфортар» бука бүһпэтэхтэрэ буолуо, үлэҕэ-хамнаска наады-йар атын да дьодус тэрилтэлэри, бириддиленэн үлэһиттери өссө да сордуохтара, мунҕуохтара буоллаҕа. Тутуу эйгэтигэр үөс-кээбит ити курдук иирбэ-таарба балаһыаннаһа ханан көнүө эби-тэ буолла? Мань президентмит Путин үгэс курдук тус илиити-нэн саһылаатаҕына эрэ сата-ныа дуо?

В. ГАВРИЛЬЕВ

Билсинг: сага кинигэ

Ааспыт нэдиэлэҕэ Н.М. Рыкунов аатынан улуустаагы киин библиотека үлэһиттэрэ (К.К. Попова, Р.Н. Дьяконова, Н.В. Павлова) көбүлээһиннэринэн, «Айылҕаны кытта ситимнээх олох» диэн бэртээхэй кинигэ күн сириг көрбүтүнэн, бу дьонун айымньыны сүрэхтиир тэрээһин буолла.

Кинигэҕэ Нам улуунун Ытык киһитэ, оҕо кутун тутар талааннаах педагог, иитээччи, «Энсиэли хоһуун оҕолоро» («ЭХО») диэн оҕо тэрилтэтин уонна Кэнкэмэ экологической оҕо сынньанар, үөрэнэр, иитиллэр пааркатын тэрийбит үтүө киһи Николай Петрович Колпашников олохун, үлэтин, сырдыкка-кэрэҕэ тардыһар ыраас ыра санааларын, кэлэр кэскилбит — оҕолорбут тустарыгар, Ийэ айылҕабыт чөл туруктарын туһугар сыраллаах үлэтин сырдатар ахтыылар, киһи бэйэтин кэс санаалара, былланынара киирбиттэр.

Бу кинигэ ис тутулун библиотека ааҕааччыны кытта үлэлиир салаатын сэбиэдиссэйэ Кристина Константиновна Попова ырытан

билиһиннэрдэ. Ол кэнниттэн бастакынан ахтыыны Николай Петрович биир дойдуга, аймаҕа, Нам улуунун Ытык киһитэ, кыраайы үөрэтээччи, РФ суруналыыстарын сойуунун чилиэнэ, кинигэ аан тылын автора Е.И. Колмогоров — Быдый Дьөгүөр оҕордо.

Салгыы истинг-иһирэх ахтыылары Николай Петровичтын ыкса алтыспыт, кини үлэтэ-хамнаһа тахсылаах буолуутугар хайа эрэ өттүнэн сабыдыллаабыт, көмөлөспүт, өйөөбүт-убаабыт чугас дьоно, биһир санаалахтара: айылҕа харыстабылын инспекциятын старшей инспектора Вера Константиновна Заболоцкая, Ытык киһибит кэргэнэ Анна Ивановна, кыһа Ольга Николаевна, балта Светлана Георгиевна, «Иэйи» ветераннар түмсүүлэрин салайааччыта Василий Егорович Никонов, Татьяна Андреевна Гурьева, аллар атаһа Николай Федорович Гурьев, улуустаагы музей телеоператора, фонда салайааччыта Вера Дмитриевна Попова, биһир идэлээҕэ Людмила Егоровна Васильева-Мурунова, улуустаагы үөрэх управлениетын кылаабынай специалиһа Аида Дмитриевна Сергеева у.д.а. оҕордулар.

Ахтыы оҕорбуттар Николай Петрович дьон-сэргэ туһугар, оҕолор тустарыгар олох-бутун, ханнык да үлэҕэ ананар, ылсыстар үтүө суобастаахтык, эппиэтинэстээхтик, таһаарылаахтык, суолу-ийи хаалларарды үлэлээбит салайааччы буоларын, үтүө майгылаабын, оҕо кутун тутар учуутал, иитээччи, уһууааччы буоларын, дэгиттэр талааннаабын, киэн билиилээбин-көрүүлээбин, ыраас ыра санаалаах, киэн кө-

ОҕО КУТУН ТУТУТ ЧҮӨ КИҤИБИТ

бүстээх, дьиннээх дьонун, муударай киһи, үлэһит үтүөтэ, амарах аҕа, эһэ буоларын тоһоҕолоон бэлиэтээтилэр.

Кинилэргэ эбэн билиһиннэрэр буоллаха, Николай Петрович төрөөбүт улуунун социальной-экономической сайдыытыгар, улууска үөрэхтээһин сайдыытыгар киллэрбит кылаатын иһин бэйэтэ тэрийбит, салайан үлэлэспит «Кэнкэмэ»

оҕо экологической-туристической лааҕырыгар киһи аатын үйэ-саас тухары иһэрэр туһунан 2015 сыл балаһан ыйын 24 күнүгэр «Нам улууһа» МТ баһылыгын уонна улус депутаттарын сэбиэтин быһаарыылары тахсыбыта. Бу Николай Петрович үлэтин-хамнаһын үрдүктүк сыаналааһын, билиһин бэлиэтэ буолар.

И. ИВАНОВ

Үөрэҕирин эйгэтигэр

ТИҤЭХ ЧУОРААН ЛЫҤКЫНААТА

Ыам ыйын 25 күнүгэр Нам 2-с №-дээх орто оскуолатыгар олус долгутуулаах, умнуллубат кэрэ-бэлэ күн үүннэ. Бу сааскы күн уон бирич кылаас 32 үөрэнээччитигэр үгэс буолбут олох киэн аартыгар ыгырар тийэх чуораан чугдаарда.

Тэрээһин оскуоланы бүтэрээччилэр улахан олоххо кэрэһэлиир вальстарынан саҕаланна.

Биһир кэлим экзаменга киирбиттэрин туһулуур бирикээһи оскуола директора Н.П. Никонова ааҕан иһитиннэрдэ, оҕолор ситиһиилэрин билиһиннэрдэ: оскуоланы бүтэрээччилэр бары да талбыт курдуктар - кинилэр истэргэр кыһыл көмүс мэтээлгэ мэкитиэлэммиттэр: Гаджиева Юлия, Кириллина Вероника, Иванова Кристина, 5 киһи үрдүк үөрэх тэрилтэлэригэр ситиһилээхтик туттарсыбыттар, үөрэх бастыһынара, республикатаагы, россиятаагы предметнэй олимпиада призердара, араас таһымнаах спорка, культураҕа, наукаҕа ситиһиллээх оҕолор, истээнэр, уһанар эгэлгэ талааннаахтар бааллар.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатыттан статистика управлениетын салайааччыта Н.И. Тарасова, «Лиэнскэй нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородов эбэрээччилэр, оҕолор үөрүүлэрин үлэһитинилэр, З. Винокуров аат. Намнаагы искусство оскуолатын директоры үөрэтэр үлэҕэ солбуйааччы Д.Г. Корякина үгүкү салаатын выпускничаларыгар Яна Кутукова, Дарьяна Данилова, фольклорнай салааны бүтэрбит София Протопопова, уруһуй салаатын түмүктээбит Айталы Огонерова, уруһуй, фольклор, үгүкү салаатын бүтэрбит Намына Колмогорова үгүс ситиһиллэрин, көхтөөх кыттыыларын бэлиэтээн туран, грамота туттарда, талааннарын салгыы сайыннаралларыгар баарда.

1 «а», «б» кылаас чуор куластаах оҕолорун эбэрээ хоһоонноро, ырыалара мустубут дьону долгутта, инникитэ эрэли үөскэттэ.

Салгыы билии эйгэтигэр аан бастаан үктэннэри күндү учууталлара Н.К. Ноговицына, В.Н. Соловьева, О.М. Кириллина, К.Е. Владимирова алгыс тылларын анаатылар. Төрөппүттэр ис сүрэхтэриттэн долгуйан туран, оскуола коллективыгар махтанньылар, оҕолоругар ситиһиилэри баҕардылар. Кылаас салайааччылары Наталья Анатольевна, Майя Борисовна сүрдээх истинг тыллардаах хоһооннору анаатылар.

Оскуоланы бүтэрээччилэр хуорунан ырыалара, үөрэх дыкты үчүгэй сылларын кэрэһэлиир хаартысканан коллаж музыка алыптаах дорбоонунан доһууолланан, хас биһирдибитигэр ааспыт сыллары санатта.

Быйыл бүтэһик чуорааны чугдаара тыаһатар чиеэ 11 «а» кылаас туйгун үөрэнээччитигэр, кыһыл көмүс мэтээлгэ мэкитиэлэммит Вероника Кириллина уонна 11«б» кылаас бастыг үөрэнээччитигэр Анатолий Петуховка тигистэ.

Оҕолор баҕа санаа шаарын күөх халлаанга эрэнэ күөрэттилар, бүтэһик уроктарыгар таптыр учууталларыгар үөрэннилэр.

Аны аҕыйах хонугунан оҕолор биһир кэлим государственнай экзаменнары туттаран, уопсай орто үөрэхтээһини бүтэрбиттэрин туһунан докумуону, ситиһи-хотуу аттестатын илиилэригэр ылыахтара. Республика, Россия куораттарынан идэ баһылаары тарҕаһахтара.

Бу күн оскуоланы бүтэрээччилэргэ «чиһинэй үлэнэн үтүө дьыалаҕа сулуспалаан, диринг билиигитигэр тирэнэн, олох устун эрэллээхтик хардыылаан, төрөөбүт дойдубут туһугар бары күүскүтүн уруун» диэн алгыс тыллара ананнылар.

Анастасия КОРЯКИНА

Спорт дьулуур

— спорт тулуур

Ыам ыйын 19-21 күннэригэр Киров куоракка бэтэрээннэргэ гирэ спордугар Россия таһымнаах күрэхтэһии буолла. Манна Россия 35 уобалаһыттан 150-ча күрэхтэһээчи муһунна.

Саха Республикатын сүүмэрдэммит хамаандатыттан 12

КЫАЙЫ ӨРӨГӨЙҮН СИТИСТИПЭР

спортсмен, ол иһигэр Нам улууттан Винокуров Александр Васильевич уонна Ким Наталья Степановна кыттыыны ыллылар. 45-49 саастаахтарга бэйэтин ыйааһыныгар Ким Наталья 16 киһилээх гирэни 169-та үөһэ ыраҕан, Россия спорт маастарыгар кандидаттарын быдан баһыталаан, кыайы өрөгөйүн ситистэ, Киевскэй уобалас спортсменката 155-тэ ыраҕан - 2 миэстэ, Чувашскэй республика спортсменката 152-тэ ыраҕан - 3 миэстэ буоллулар.

Оттон 55-59 саастаахтарга Винокуров Александр 24 киһилэ ыйааһыннаах гирэни үһүн циклга 30-та төхтөрүөн ыраҕан, 2 миэстэ буолла. Иккис күнгэ двоеборье көрүгэр Александр гирэни өрө анньытын 127-тэ, эмискэ өрө анньытын 100-тэ оҕорон, уопсайа 227-тэ көтөҕөн, Россия спордун маастардарын кэннигэр хаалларан, кыайылаах үрдүк аатын ылла. Уопсай түмүккэ хамаанданан 1 миэстэни - Кировскэй уобалас, 2 миэстэни - Саха Республика, 3 миэстэни - Курганскэй уобалас ыллылар.

Төрөөбүт дойдубутугар гирэ спорда өссө да сайда-тупса туруо диэн эрэнэбит!

публикатын чиеһин Аан дойду таһымнаах көмүскээтэ. Күрэхтэһии алта түһүмэхтэнэн, икки күннээх буолла:

1-кы күн:

«Таас көтөбүүтэ» - 110-150 киһилэ ыйааһыннаах 5 тааһы көтөҕөн, платформа таһыы;

«Фермерскэй күөлэй» - 120 киһилэ ыйааһыннаах 2 чымадааны бириэмэҕэ таһыы;

«Конан каруселя» - 350 киһилэ ыйааһыннаах конструкцияны ыраахха илдьии;

2-с күн:

400 киһилэ ыйааһыннаах көлүөһэни 6 төгүл бириэмэҕэ кантовкалааһы;

«Коромысло» 320 киһилэ ыйааһыннаах орҕуоһу санныга сүгэн таһыы;

«Трак-пулл» иһигэр дьонноох, 10 тонна ыйааһыннаах автобуһу хамаанданан бириэмэҕэ

саарга аатырдан, үрдүк ситиһиилээх кэлбитинэн эбэрээлибит!

* * *

Бүтүн Россия үрдүнэн сылын айыы ытытлар марафонга быһыл, сүүрүүгэ сүгүрүйээччилэр эрэ буолбакка, Аан дойду уонна Европа Олимпийскэй оонньууларын кыттыылаахтара эмиэ күрэхтэстилэр. Бу маннькы киэн хабааннаах күрэхтэһии Ыам ыйын 21 күнүгэр Казань куоракка буолан ааста. Ити курдук, стартка Россия араас мункутарыттан 10000 киһи мустан түһүннүлэр. Марафон сүүрүн трассата 42.2км уһуннаах, биһир эргирдээх оҕоһулуубута - сүүрүктэргэ олус табыгастаах буолла.

Саха республикатын аатын Нам спортсменката Гоголева Надежда Михайловна көмүскээтэ. Надя: «Элитнай забег» марафону аан бастаан арийан, уопсайа 10-тан тахса буолан старттаабыһыт. Улахан марафонга бу аан маннайгы кыттыым буолар. Наһаа ырахан трасса буолан, уонна эмискэ күүстээх тыал түһэн, сыалбын толорботум да буоллар, олус сөбүлээтим. Эһиил «Чемпионат России 100км» кыттар былааннаахпын, онно сүүрэрбэр көмө буолуо диэ саныбын».

Надежда Михайловна элитнай забегка 3ч.02м.29с. көрдөрүүнэн, уопсайа алтыс, оттон бэйэтин саастылаахтарыгар эрэмнэлээхтик үһүс миэстэни ылла. Биһиги сүүрүк спортсменкабыт Надя былаана киэн, онон инникитин өссө үрдүк көрдөрүүлэри, ситиһиини баҕарабыт!

Сардаана ЕРЕМЕЕВА, адаптивной спорт сүүрүнүүр специалиһа

соһуу.

Түмүккэ, бүтүн Аан дойду күүстээхтэрин күөн көрсүһүүлэригэр, бу түһүмэхтэри туох баар кыахтарынан толорон, кыайылааһыннан - Владивосток куораттан Александр Мирошниченко, иккис миэстэ биһиги мадьыныбыт Евгений Иванов уонна үһүс миэстэ КНР спортсмена буоллулар. Евгений Иванов бүтүн Саха сириг Аар

УҺУРЭХ ТЫТТАР

Нам улууһун Үөдэй нэһилиэтин олохтооҕо, «Ийэ Албан аат» мэтээл икки төгүллээх хаһаайката, улууска «Бастыҥ Ыал» номинациялаах эдьийбит, ийэбит, эбэбит, хос эбэбит **КЕЛЬЦИЕВА ПОЛИНА ИВАНОВНА** 70 сааскынан итиитик-истинник эбэр-дэлиибит!

Баҕарабыт сахабыт алмаһыны кытаанах доруобуйаны. Сайаҕас майгыгынах, истин сыйаҥыгынах биһигини мэлдьи араҥаччылы сылдыаргыттан астынабыт, сүбэн-амаҥ көмө буола турдун, үтүөбөр мунгура суох махтанабыт.

Чугас дьонун, оҕолорун, сиэннэрин миннигэс мичээрдин ингэринэн, тапталларынан угуттанан этэнгэ сырыт. Дьоллоох буол дуу, тапталлаах эбэбит.

Эбэрдэни кытта: Кельциевтар, Ачикасовтар, Захаровтар, Степановтар, Кривонолицына

Күндүтүк саныыр убайбытын, таайбытын **ГОТОВЦЕВ ВАСИЛИЙ НИКОЛАЕВИЧ** дьонун олоҕу олорон кэлбит 80 сааскын туолар дьоро күнүгүн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн оҕо сааскытан үлэни өрө тутан, дьиз кэргэниг, улуунун иннигэр эппитинэни сүгэнгин, араас тутууларга бэйиң кыахынан үлэлээн-хамсаан кэлбитин, ону туоһулууллар үгүс элбэх махтал суруктар, сэлэинньэ Ытык киһитэ аатыҥ ылбытын, байанайдаах булчут буолангың, аймах билэ дьонун бултаан-астаан аһатан махталларын ыларын. Кэргэнгинэн Варвара Николаевнаны 50-тан тахса сыл биіргэ олорон кэллитиг, аймах дьон, оҕолор үөрэнэллэригэр, киһи хара буолан сүһүөхтэригэр туралларыгар ахсаабат кыһамныгытын анаабыкыт эһиэхэ күүс-көмө буолан үтүө тылларынан махтал, баһыыба этэннэр, үйэбит өссө да уһаатын, этэнгэ олорун диэн алгыбыт.

Түбэттэн Куприяновтар, Куличкиннар, Максимовалар, куораттан Павловтар, Поповалар, Намтан Куприяновтар, Куприновтар (Күнэй, Ярик), Нерюнгриттан Куприяновтар

Истинник саныыр дьүөгөбин, оҕо сааһым доҕорун **ЛИДИЯ ИВАНОВНА СИВЦЕВАН** үбү-лүөйдээх күнүгүнэн ис сүрэхпитигэр истин эбэрдэбин тиэрдэбит. Саха алмаһыны кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну, оҕолорун, сиэннэрин тапталларынан угуттанан уһун дьоллоох олоҕу.

Эбэрдэни кытта Зинаида, Анатолий

Күндүтүк саныыр дьоммут, күн күбэй ийэ-бит, амарах аҕабыт, тапталлаах эбэбит, эһэ-бит, СР бочуоттаах мэдсиэстэрэтэ, үлэ ветерана **ПРАСКОВЬЯ МИХАЙЛОВНА** уонна СР доруобуйа харыстабылын туйгуна, Россия бочуоттаах доһора, үлэ ветерана **РОМАН СТЕПАНОВИЧ СОФРОНОВТАРЫ** алаһа дьиз тэринэн долбуртара 45 сылынан, «Нам улуунун бастыҥ дьиз кэргэн Бочуоттаах киһигитигэр» киирбиккитинэн ис сүрэхпитигэр киэн туттан туран эбэрдэлиибит!

Эһиги олоххо дьулуургутуна, үлэбэри-ниилээххитинэн, дьонно-сэргэбэ үтүө сыйаҥыгынах биһиэхэ бастыҥ холо-бур буолабыт. Биһигини сөптөөхтүк иитэн, үөрэтэн-такайан улаатыннар-тан, үөрэхтээн, үлэбит үтүөтэ буоларбытыгар күүс-көмө, бигэ тирэх буолбуккутугар, билигин даҕаны күннэтэ ахсаабат кыһамныгыт, муударай сүбэбит-амаҕыт иһин барҕа махталбытын, дириҥ ытыктабыл-бытын тиэрдэбит.

Баҕарабыт эһиэхэ чиргэл тиит курдук кытаанах доруобуйаны, оҕолоргут, сиэннэригит, хос сиэннэригит тапталларынан, сылаас мичээрдинэн, чугас доҕотторгут үтүө сыйаҥыгынах угултанын уһундук, дьоллоохтук олорун диэн алгыс тылбытын аныбыт.

Эбэрдэни кытта оҕолоргут, сиэннэригит, хос сиэннэригит

РАСПОРЯЖЕНИЕ от 23 мая 2017 г. №79 Об установлении предельного размера платы граждан за жилое помещение с 1 июля 2017 года по 30 июня 2018 года МО «Хамагаттинский наслег»

На основании Федерального закона от 27.07.2010 г. № 237-ФЗ «О внесении изменений в Жилищный кодекс Российской Федерации», для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма, договорам найма жилых помещений, которые не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом, или если принято решение о выборе и способов управления этим домом не было реализовано по МО «Хамагаттинский наслег», рас-поряжась:

1. Установить размер платы граждан за жилое помещение, согласно приложению №1;
2. Главному специалисту Сивцевой Д.В. руководствоваться настоящим распоряжением;
3. Опубликовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации;
4. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

Глава МО «Хамагаттинский наслег»: И.Н. Максимов

Приложение №1 к распоряжению главы МО «Хамагаттинский наслег» №79 от «23» мая 2017 г. 1. Тарифы на жилищные услуги МО «Хамагаттинский наслег» 01.07.2017 – 30.06.2018 года.

Техническое обслуживание, в месяц за 1 кв.м.		Содержание дворовой территории, в месяц за 1 кв.м.		Вывоз ТБО, МБО, сухого мусора, в месяц за 1 кв.м.		Плата за найм с благоустр. ж.ф. в месяц с 1 кв.м.		
с ист. о то - пления	с ист. отопл. + сист. з/оборуд.	сист. отопл. + сист. э/оборуд. + сист. водоснабж. и водоотв.	благоу-устр. ж.ф.	неблагоустр. ж.ф.	благоу-устр. ж.ф.	неблагоустр. ж.ф.	с ка-м е н. домов	с де-р е в. домов
2,51	3,74	7,36	4,05	5,64	2,13	3,47		3,02

РАСПОРЯЖЕНИЕ от 25 мая 2017 г. №79 Об установлении размера платы граждан за жилое помещение и вывоз ТБО по МО «Хатырский наслег»

На основании Федерального Закона от 27.07.2010 г. №237-ФЗ «О внесении изменений в Жилищный кодекс Российской Федерации» и постановления Правительства РС(Я) от 10.05.2007 г. №199 «О полномочиях по регулированию цен и тарифов в РС(Я)» для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма, договорам жилых помещений, которые не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом, или если принято решение о выборе способа управления этим домом не было реализовано по МО «Хатырский наслег», распоряжась:

1. Установить размер платы граждан за жилое помещение:
 - 1.1. На период с 1 июля 2017 г. по 30 июня 2018 г.:
 - 1.1.1. Техническое обслуживание, в месяц за 1 м2:
 - системы отопления и системы электрооборудования – 3,29 рублей;
 - системы отопления, электрооборудования, водоснабжения и водоотведения – 6,47 рублей;
 - 1.1.2. Содержание дворовой территории, в месяц за 1 м2:
 - благоустроенный жилой фонд – 3,41 рублей;
 - неблагоустроенный жилой фонд – 4,75 рублей.
 - 1.1.3. Вывоз ТБО, МБО, сухого мусора, в месяц за 1 м2:
 - благоустроенный жилой фонд – 1,99 рублей;
 - неблагоустроенный жилой фонд – 3,27 рублей.
 2. Настоящее распоряжение обнародовать в средствах массовой информации, на информационном стенде администрации, и на официальном сайте www.sakha.gov.ru.
 3. Контроль за выполнением данного распоряжения возложить на главного специалиста З.М. Уваровой.

Глава МО «Хатырский наслег» А.М. Пинигин

Бу күннэргэ А.Ф. Шестаков аатынан сынналаг киинигэр сылдьан истии (слуховой) аппараты сүтэригэр «Энсиэли» хаһыат редакциятыгар кэлэн билсин.

Тел. 89141074211

© Продаю земельный участок ИЖС в с. Намцы, ул. Колхозная, 42/1. 15 сот., высокое, ровное место (кырдал), газ, свет рядом. Цена по договоренности.
Тел.89992446342

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО!

© «Төрүт уу» тэрилтэ «Олонхо» аты дьизигэр, үлэ күнүгэр 9.00. чаастан 19.00. чааска диэри, баскыһаннааҕа 10.00. чаастан 18.00. чааска диэри үлэлиир. Билсэр телефоннар: **8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70.** Баскыһаннааҕа дьизэ тиэрдии ончуллубат.

Аппааныга Л. Левин уул. 3 №-гэр атыыланар (урукку кулууп кинобудката). Үлэ күнүгэр 9.00 чаастан 18.00 чааска диэри. Баскыһаннааҕа үлэлээбэт.

Доборбугуттар, табырыстыгар Корякин Савва Петрович таптыыр убайа **КОРЯКИН Алексей Петрович** ыарахан ыарыытан орто дойдуттан суох буолбутунан, эйигини биіргэ дириҥ културбаҥгынын гэнгэ үлэстэбит.
А.А. Прокопьев, А.Г. Кобяков, Г.К. Эверстов

Считать недействительным утерянную чековую книжку на имя Мальцева Ильи Васильевича НВ 7608251 — НВ 7608275 на 25 денежных чеков

Дорогие жители Намского улуса!!!

© С 7 по 21 июня 2017 г. музыкальный лагерь под руководством певицы Нелли приглашает всех детей и подростков с 7 до 17 лет желающих петь на базе МБУ ДО Детский центр «Гүөлбэ» в селе Намцы.

В программе:

- Работа над вокальной техникой
 - Постановка исполнительского дыхания
 - Постановка голоса
 - Работа над речевой дикцией
 - Актерское мастерство
 - Обучение музыкальной грамоте
 - Работа над репертуаром
 - 3-х разовое питание
 - Развлекательные мероприятия и подарки
 - Отчетный концерт.
- Взнос 10 000 руб.
Заявки принимаются по What's App: **89142264156**

КЭРИЭСТЭБИЛ

Тапталлаах оҕом, убайбыт, быраатым Мохначевская Авксентий Ильич олохтон барбыта ыам ыйын 28 күнүгэр биір сылын туолла.

Авксентий 1982 сыллаахха атырдьах ыйын 29 күнүгэр Мария Петровна, Илья Авксентьевич Мохначевскийдар дьиз кэргэттэригэр 4-с күүтүүлээх оһонон күн сирин көрбүтэ. Нам бастакы нүөмэрдээх оскуолатын үөрэнэн бүтэрибэ. Аҕатын туйаҕын хатаран, ханнык да үлэттэн ингэн турбата. Компьютеры толору баһылаабыта. Хоту Анаабырга вахтовай үлэбэ оловун сэттэ сыллы анаабыта.

Оҕом киһи быһыытынан дьонно-сэргэбэ сөбүлэтэр олус истин сыйаһаннаах, элэксэй, көрдөөх кэпсэтиилээх, оһону кытта оҕо, кырдыаҕа кытта кырдыаҕа диір дьонтон биір-дэстэрэ этэ. Сыл-хонук улуу эмит диіллэр да, хайдах эрэ тэһэ астаран, оҕом күлбүтүнэн киірэн кэлиэ диэн эрэл санаа араһаппа батыһа сылдьар...

Ийэтэ, эдьийэтэ, убайа, бырааттара, балыстара, бары аймахтара

ОҒОМ

Оҕокком, далбарай чыгычаабым, Далланныыр мин үрүн тулуугум, Үтүт кэрэ миннигэс сыттаабым, Сүрүөм чопчута, чукучум. Биһиэхэ бигэнэ сыстангың Ийэбин көрөнгүн үөрөбүн. Илигин айахтар тиэрдэнгин, Ас тардан саңгара сатыгың. Аан бастаан тардыстан олордун, Ол онно үөрдэбин эбитин. Атахтар бигэтик турбутун, Хаампыттыг биіртэн биір кэрэтин. Улааттар улаатан иһэбин,

Ардыгар мэнниктээн кээһэнгин, Дьарылла сыйаһангың, куотангың Эдьийиң кэннигэр саһаабын. Үөрэххэр хайҕаммат да буолларгың, Үөрөнниг син орто сиэринэн. Хааллардыг оскуолан бороугар, Үөрэммит сылларгың бүтэрэн. Аҕаканг туйаҕын хатардыг, Үлэни барыгың саһаатыг. Уол оҕо бүгүрү туттангың, Олоххо бигэтик таһыстыг. Хаһан да үлэ суох диэбэккин, Хотугу дойдуга тийэңгин Үлэлээн үп-харчы булуннун, Дьиз-уот да тэринниг, тутуннун. Ыл буолар дьон диэни билэрэн, Сыбаайба оонньоон ньиригэң.

Кэргэнгинэн сиэттиспит күннэриг, Олоҕу олорон билэбиг. Ийэңг хоһоонун сэргэтиг, Эн ийэң ис кутун өйдөөтүң, Итиитик-истинник сэңгээрдиг, Сүргэтин көтөбөн өйөөтүң. Уол оҕо төрөөңүн үөрүтүң, Ийэбиг долгуйа кууспутуг, Оҕоккоом, далбарай хомуһум Өйдөбүл үтүөтэ буолохтун...

Ийэң

ОҒОБОР

Аан бастаан суруйан көрбүтүм Мин хоһоон тылларын таламмын. Тапталлаах оҕобор көрдөрдүм: Хайдаҕый, этиий дуу санаабың? Оҕоккоом бэркэ диэн соһуйан - Тыый, ийэ, эн хоһоон суруйуу! Мин бэйэм даҕаны сонһуйан - «Кырдык да, ылсыһан холонуум».

Бастакы суруйар омуммар Санаабар, сүрдээбиг табыллар. Дьэ, хоһоон бөһөтүң суруйдум, Тулабын барытын хоһуйдум. Оо, санаам сүрэхтэр аһыллар, Ийи диэн илбис тыын үһүктар, Иччилээх курдуктар диі тыллар, Итиллэн иһэллэр дууһагар. Хоһооннүт хонуутун суолугар Тордолоох толооно угуйар. Хайатын кынаттаах атыгар Олорсуон этэ диэн ыгырар. Ол акка олорсон көтүөхпүн

Ийэң

Оччо мин тиэтэйбэт инибин. Оҕокком сэңгээриг үөрүүтүн Олохпор умнубат эбиппин. Уолчааммын суохтаатым даҕаны Уу-чуумпу, ким да суох аттыбар. Сүбэлиир, ырытар саһаабын Истэргэ дылыбын ардыгар...

Ийэң

Ардах түһэн астар, Тыал түһэн тохтуур, Былыг устан аһар, Кэм-кэрдии — луохтуур. Арай, харахпар оҕом Тумна быһыһынан турар, Сотору сыла туолар Ааспат, оо, хомолотом. Дьирим кэрэ харах Хаһан да аны күлбэт. «Мааумо, кэллим» - диэбэт, Хонугар аны ааспат. Хараһым уутугар харан, Олорум мин харастан. Оҕобун эрэ санаан, Бэйэбин буруйдаан. Дууһагар соһотох Минигин хаалларбытыг...

Дьылба хааны олох Бырастыгы gymmaппын. Оҕом уңуоһар таһыам, Таптыр аһын ууруом, Ахтан-санаан аһыам, Өйдүү-саныы туруом...

Ийэң

Оҕоккоом Авксентий, көмүһүм, Олохтон барбытыг биір сыла Бу бүгүн, бу бүгүн туоллааҕа, Төгүрүк биір сыллаах өйдөбүл. Оо, хайдах эн мүчү туттаран Былаҕай быстахха былдьангың. Ийэбиг аһыыга хаалларан, Хараһым уутугар сууннардыг. Массыһаңг иэдээннээх эргиирэ Эйигин ыраахха эспит диң, Бэйэтэ хаста да эргийөн, Үрдүгэр хам баттыы түспүт диң. Эн өссө да тыыннаах сыһыккын, Оо, бүтүм буолбат дуо диэн санаа Бүтэһик охсулан аастааҕа, Хантан да көмө суох буоллааҕа. Хантан да көмө суох буоллааҕа, Олоһунг умуллан уостааҕа. Оҕобун таңгара ылааҕа, Таңгара биэрибитин ылааҕа...

Ийэң

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламыт нүөмэрэ — **ШИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйың. Редакцияҕа киир-бит суруктар төнөрүллүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһың мэлдьи биір буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
Редакция, издатель аадырыһа: 678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Ст. Платонова уул., 1, 2 корп.
Типография аадырыһа: 678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Заложная уул., 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

Кылаабынай редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбууааччы — **41332,**
хаһыаты тангыы — **41332,**
бухгалтерия — **41141,**
факс — **41141.**

«Энсиэли» хаһыат РИС талыһына, тангыһына уонна бэчээтиир сыһаар бэчээттэннэ.
Аадырыһа:
Нам сэл. Ст. Платонова уул., 1, 2 корп. Формата А3. Кээмэйэ 1 бэчээт. лис **Көһүл сыһанан атыыланар**
Индекс — Р0005. Тираһа — 1394
Бэчээкэ илии баттаньтыг графика — 12:00 ч. 29.05.2017 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 29.05.2017 с.